
Лацько А.В.,
*студентка 2 курсу магістратури, 4 групи,
Слідчо-криміналістичного інституту,
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

ІНФОРМАЦІЯ ЯК ПІДСТВА ВИЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТА КРИМІНОЛОГІЧНОГО ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНІВ

Ключові слова: інформація, об'єкт кримінологічного запобігання злочинів, загроза кримінологічної безпеки.

Анотація: У тезах розглянуто поняття та види кримінологічної інформації, значення її об'єкта кримінологічного запобігання злочинів.

Аннотация: В тезисах рассмотрены понятия и виды криминологической информации, значение ее, как объекта криминологического предупреждения преступлений.

Ключевые слова: информация, объект криминологического предупреждения преступлений, угроза криминологической безопасности.

Summary: In theses consider the concepts and types of criminological information, its value as an object of criminological crime prevention.

Keywords: information, object of criminological crime prevention, threat to criminological security.

Злочинність – це одна з найбільш суспільно небезпечних форм посягань на права і свободи людини та нормальне функціонування соціуму. Тож питання запобігання злочинності є одним із пріоритетних напрямів діяльності держави [1]. Злочинність зумовлюється комплексом негативних явищ і процесів різного походження, котрі стають об'єктами запобіжного впливу. Об'єкти запобіж-

ного впливу – це негативні явища і процеси реальної дійсності матеріального чи духовного характеру, які призводять до виникнення причин і умов, що сприяють вчиненню злочинів [2, с.160]. Щодо інформації, то вона свідчить про криміногенність об'єкта та її ступінь, оскільки такий об'єкт виявляє себе зовні та стає для спостерігача помітним, як кримінологічних детермінант.

Загалом, під кримінологічною інформацією слід розуміти сукупність відомостей про злочинність у цілому, особу злочинця, причини та умови вчинення злочинів, суб'єкти запобігання злочинності та основні напрями їх діяльності попередження та запобігання цьому явищу. Значення якої полягають у зборі, обробці, аналізі та застосуванні обсягу даних про рівень, структуру, динаміку, характер і географію злочинності, криміногенний контингент, криміногенні та антикриміногенні фактори, результати роботи державних органів і громадських організацій щодо запобігання цим протиправним явищам у нашому суспільстві.

Кримінологічна інформація повинна відповідати низці вимог, таких як: повнота, своєчасність, точність, достовірність, оптимальність та доступність.

У науковій юридичній літературі кримінологічну інформацію, зазвичай, класифікують за правовим значенням і характером змісту.

За правовим значенням інформація поділяється на: *офіційну* - інформація, що надається державними органами, громадськими організаціями й оформлена за встановленими правилами; *неофіційну* - це свідчення, що надходять від певних осіб і містять особисті погляди на кримінологічно значущі питання.

За змістом розрізняють кримінологічну інформацію: *статистичну* - матеріали офіційної державної статистики про стан злочинності, охорону громадського порядку та результати роботи правоохоронних органів. У встановлені терміни й за єдиною програмою вона направляється до вищих органів і Державного комітету статистики України; *оперативну* - відомості про поточний стан оперативної ситуації та вживані заходи для її оздоровлення; *допоміжну кримінологічну інформацію* - відомості про соціально-економічну характеристику об'єкта кримінологічного вивчення [3]. Також існує класифікація кримінологічної інформації за

носіями: особистісні та документальні джерела кримінологічної інформації.

З поняттям кримінологічної інформації нерозривно пов'язане поняття загрози кримінологічної безпеки, яке можна сформулювати наступним чином: це злочинність у всіх її проявах, сукупність криміногенних факторів, що створюють реальну або потенційну небезпеку злочинного посягання на об'єкти кримінологічної безпеки. Тут мається на увазі, що сама злочинність, як явище, її прояви за рахунок здатності до самовідтворення створюють потенційну загрозу посягання на об'єкти кримінологічної безпеки, реалізація якої можлива при сприятливому дії криміногенних факторів.

Своєчасне виявлення кримінальних загроз та вжиття заходів щодо їх нейтралізації і відображення системи кримінологічної безпеки є основним завданням забезпечення кримінологічної безпеки особистості, суспільства і держави. Вид і характер загроз визначає основні напрямки зосередження зусиль щодо їх попередження, нейтралізації та усунення як на стратегічному, так і на тактичному рівні. Своєчасне виявлення загрози дозволяє виділити об'єкти, до яких необхідно застосувати вплив, а також об'єкти, які потребують захисту [4].

Чітка інформація про джерела і носії загрози дає можливість знаходити найбільш ефективні методи впливу і захисту для вирішення завдання забезпечення кримінологічної безпеки, які за своїми властивостями і якостями дозволяють досягти максимального результату при мінімальному використанні ресурсів. Тільки в цьому випадку буде реалізований основний принцип забезпечення безпеки особистості, суспільства і держави – який має відповідати характеру і спрямованості загроз.

Самі загрози виникають з джерел загроз кримінологічної безпеки. Оскільки процес реалізації загрози в загальному вигляді проходить два етапи: перший - процес формування загрози, здатної завдати шкоди; другий - процес безпосередньої реалізації загрози, тобто нанесення шкоди. Отже, і джерела загрози ми можемо розділити на наступні два види: джерела формування загрози і джерела з яких виходить безпосередня загроза.

До основних завдань забезпечення кримінологічної безпеки відносяться:

- забезпечення необхідного рівня кримінологічного захисту особистості, суспільства і держави від злочинних посягань таким чином, щоб кримінальний вплив злочинності і всіх її проявів, не створював серйозних перешкод для реалізації основних життєво важливих інтересів;

- зниження уразливості об'єктів кримінологічної безпеки злочинних посягань;

- створення і організація ефективного функціонування державної системи забезпечення кримінологічної безпеки;

- підвищення результативності впливу на джерела загроз кримінологічної безпеки, особистість злочинця і криміногенні чинники;

- активізація попередження злочинних проявів.

Отже, загрози кримінологічної безпеки включають в себе злочинність у всіх її проявах, а також сукупність криміногенних факторів, що створюють реальну або потенційну небезпеку злочинного посягання на об'єкти кримінологічної безпеки. Тож, розвиток теорії кримінологічної безпеки як системи знань та інформації про стан захищеності життєво важливих інтересів суспільства й держави від злочинних посягань сприятиме перенесенню змістовного акценту з об'єкта нападу – злочинності, саме на об'єкт захисту – особу, суспільство, державу і стане концепцією захисту національної безпеки України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Лукашевич С. Ю. Наукові підходи до визначення сутності об'єкта запобігання злочинності / С. Ю. Лукашевич // Форум права. - 2017. - № 3. - С. 109–113. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2017_3_20

2. Кримінологія : підручник / Б. М. Головкін, В. В. Голіна, О. Ю. Шостко та ін.; за ред. Б. М. Головкіна. – Харків : Право, 2020. – 384 с.

3. Текст лекції Харківського національного університету внутрішніх справ «Види джерел кримінологічної інформації про злочинність»/ Юртаєва К.В., Шевчук Т.А.. – 2020.

4. Плешаков В. А. Криминалогическая безопасность и ее обеспечение в сфере взаимовлияния организованной преступно-

сти и преступности несовершеннолетних : Дис. д-ра юрид. наук. – 2003.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Лукашевич С.Ю.